

САНА ОЛОХ

ХАБЫАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТӨН ТАХСАР

СССР ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 93 (6854).

1989 сыл. Атырдык ыйын 5 күнэ.
СУВУОТА

Сыаната
3 харчы

ССРС ВЕРХОВНОЙ СОВЕТЫН СЕССИЯТЫГАР

Москва. (ССТА). Атырдык ыйын 1 күнүгэр ССРС Верховной Советын бастакы сессиятыгар депутаттар союзнай, автономнай республикалар уонна народнай депутаттар олохтоох Советтарын сессияларын ытыгы туһунан болпурдуоху көрдүлэр.

Народная депутаттар Советтарын үлэлэрин салайыыны уонна бэйэни салайыыны сайыннарыы болпуростарыгар комитет аалыттан иһитиннэринин депутат Н. Д. Павлов оҕордо.

Кини комитетке хас даҕаны бырайыак оҕоруллубутун иһитиннэрдэ. Түбэриллибит бырайыак сүрүн ис хоһоонунан хас биридин регионга үскээбит чопчу быһылыы-майгыны бары өртүттэн ырытан баран саамай дыһун суолталаах социальнай - экономическай программалары толорууга ураты болломтону ууруу буолар.

Отчоттуур сессиялар, динэ тоһоолоон бэлэтээтэ тыл этэччи, урут сэдэ-бэ суохтук буоларын күрдүк тrefаратынан буолбакка, аллараттан үөһэ схеманан ытыгар быһаарыллына. Оччоҕо ордух үүстүк проблемалар ССРС Верховной Советыгар тийэ үөһэ турар советскай органнар дүүллэнилэригэр туруохтара.

Дүүллэһинтэ суох, палаталар тэҥинэн куоластааһыннарынан сессия бу болпурооска уураах ылына.

Ол кэнниттэн сессия «Национализм пенсиянан хааччыыны уонна социальнай хааччыыны тупсары уталыттылыбат дьаһалларын тустарынан» ССРС Сокуонун бырайыагын көрүүнү сабалаата.

Дасылааты ССРС Убун министри В. С. Павлов оҕордо. Кини бырайыакка рабочайдарга, сулууспа-лаахтарга уонна колхоз-лаахтарга кырдыар саастарынан пенсияларын мунгу-туур кыра кэмэйдэн 70 солк. диэри үрдэти, ону тэҥэ колхозтаахтары уонна рабочайдары пенсиянан хааччыыга уратылаахы-лар туоратын көрүлэрин иһитиннэрдэ. Бэригэ 18 мөл. киһи пенсияга үрдү-бэ, онно 4,1 миллиард солк. үл көрүлүбэ.

Бастаы уонна иккис группалаах инбэлинтэргэ, интэр-аһатар иһиэни сүтэ-рингэ, олбүт байыаннай су-лууспаахтар тараппутта-ригэр уонна кэргэттарыгар пенсиялар мунгутуур кыра кэмэйдэрин үрдэти кө-рүллэр. Бырайыак сэрин инбэлинтэригэр кырдыар саастарынан пенсияларын мунгутуур кыра кэмэйдэ-рин үрдэтин эмиз көрөр. Бырайыакка сэрин уонна үлэ ветераннары, олбүт буюулар кэргэттарын со-циальной-олох-дьаһах эр-түн хааччыыга кэксэ чэп-чэтиклэр киллэрилиннэр.

Уопсайынан, диктэ тыл этэччи, бу дьаһаллар 30 мөл. кэрнэ киһини хабыа-тара уонна бу сыалларга бири сылга кэмэйдэн 6,6 миллиард солк. туһайылы-на. Дьаһаллар үтүстэрин 1989 сыл алтыны 1 күнүт-тэн олоххо киллэрэргэ бэ-лэмэттэннэр.

Депутаттар быһаары-ылынылар: этилибит бэ-лэмэттэннэри уонна ыйы-лары-кэрдиклэри учуоттаа-туран, бу болпурооска Со-куон бырайыагын иһэтиги мунууаха дүүллэтиргэ.

Великобританияда, ГФР-га уонна Францияда государ-ственной визиттар түмүктэ-рин туһунан уонна Варшав-скай дуогабар кыттылаах-тара-государстволар полити-ческой консультативнай ко-митеттарын субэ мунуулар кыттыы туһунан сессияда ССРС Верховной Советын Председателэ М. С. Горбачев тыл эттэ.

Ол кэнниттэн кини депу-таттар ыйытыларыгар эппиэттэстэ.

Кэһэни мунууаха депу-таттар М. С. Горбачев эти-тиги сөдөннөҕө ыларга уон-на ССРС Верховной Советын Председателэ Великобрита-нияда, ГФР-га, Францияда государственной визиттарын иһэтиги Варшавскай дуога-бар кыттылаахтара-госуд-арстволар политической кон-сультативнай комитет-тарын субэ мунуулар кы-ттытын түмүктэрин биһи-ригэр уураах ылынылар.

Верховной Совет ядерной дэлбэ тэбиһэлэргэ мораторий уонна ядерной боруобалаа-һыннары тохтогуу болпу-руостарыгар АХШ конгрес-сыгар ынырын төксин ылы-на.

Кэһэни мунууах бүтүү-түгэр депутаттар палата-ла-

рынан тус-туса куоластаа-н «Национализм пенсиянан хааччыыны уонна социаль-най хааччыыны тупсары уталыттылыбат дьаһалларын тустарынан» ССРС Сокуонун бири сааһаан ылына.

ССРС Верховной Советын сессияга үлэтин салгыыр.

Х Х Х

Москва. (ССТА). Атырдык ыйын 3 күнүгэр ССРС Вер-ховной Советын бастакы сессиятыгар ССРС государ-ственной предприниматель-ской (холбоһуктарын) туһунан Сокуонга уларытылары уонна эбиллэри киллэри туһунан бырайыак көрүлү-нэ. Бу болпурооска дахы-лааты ССРС Министрдарын Советын Председатели сол-буйааччы Л. И. Абалкин оҕордо.

Бу иһиннээҕи күн депу-таттар элбэх куолаһынан быһыан, коллективнай үлэ-бэ мөккүөрдэри быһаары-барээдэтин туһунан ССРС Сокуонун бырайыагын сүрүн балаһыанналарын бастаы-лааһынны биһирээбиттэрэ уонна быһаары ылыммыт-тара. Чопчуламмы бырайыа-гы «Известия» хаһыакка бэ-лэмэттиргэ быһаарыллына.

ССРС Верховной Советын комитеттарыгар уонна ко-миссияларыгар ПСБКС уонна ССРС Министрдарын Советын кыттынарылаах, ити бырайыагы ССРС народ-ной депутаттарын этилэрин уонна бэлэмэттэннэрин учуоттаа туран, ситэри-онороллоругар уонна ону алтыны 1 күнүгэр ССРС Верховной Советын көрүү-түгэр киллэрэлэригэр сору-даһаанна. Кэксэ депутаттар ССРС ити Сокуона ылы-лылар уонна кууһугар ки-риэр диэри коллективнай үлэ мөккүөрдэрин быһаа-рыы тигэх ыйыматын быһы-тынан забастовкалааһын тохтоотторго эти киллэрбит-тэрэ биһирэннэ. ССРС Вер-ховной Совета дойду бары үлэ коллективтарыгар үлэ динсиплиниэтин бөдөр-гөргө, тэриптэлэр уонна предприниматель, министр-стволар уонна ведомстволар салайааччыларыттан көрдө-бүлү уонна эппиэтинэни үр-дэтэргэ, советскай общес-твеннай олох бари оруттэрин сатаатыыга сорууттарын бы-һаарыыга түмүлүүтүгэр ба-ры өртүнэн дьаарга ыгыр-да.

Мунууаха ССРС Верхов-ной Советын Президиумун

«Кооперативтартан подоход-най нолуок туһунан» эрдэ дүүллэһилибит ыйаада баһыйар элбэх куолаһынан ылылына.

Москва. (ССТА). Столица ССРС Верховной Советын бастакы сессияга үлэтин тү-мүктүүр.

Атырдык ыйын 3 күнүгэр ССРС Верховной Совета го-сударственной предприниме-тельской (холбоһуктар) тустары-нан ССРС Сокуонугар ула-рытылары уонна эбиллэри ылына. Государственной предпринимательскай кини үлэ коллективтарыгар хаһааы-нааһын форматын талыыга быраал бэрилиннэ. Пред-принимательскай, социалис-тической табаары бэйэлэрэ окорон таһаараччылар бы-һылырыннан, сыаналаах ку-мабылар рыноктарыгар тахсар, эбии үбү түмэр ин-титтан акциялары окорон таһаарар, сыаллаах-аһаалаах заемнары олоххо киллэрэр уонна онуоха дүүэрэллэх атын операциялары окорор быраал бэрилиннэ.

Предпринимательскай бэйэлэ-рэ окорон таһаарар бөрдү-дүүсүйэлэрин соробун дьа-һайар кыах эмиз бэрилиннэ. Сокуон кинилэр производ-ственной программаларын государственной сакаастар 100 бырыһыан хаһааларын модуйар. Ол сакаастары быһаарар быраал сөбөтөх ССРС Госпланыгар хаһаа-рылына.

Государственной предприни-мательскай үлэ коллективтара холбоһун састаабыттан тах-сарга көнүл ылылар. Итини сэрэ кинилэр холбоһуктар, концерннар, акционерной обществолор уонна ассоци-ациялар састааптарыгар ки-риник эмиз бэйэлэрэ бы-һаараллар. Бери государс-твенной предпринимательскай сэрэги оперативтарын окорор быраал бэрилиннэ.

Атырдык ыйын 3 күнүгэр буолбут кэһэни мунууа-ха ССРС Верховной Совета ССРС Министрдарын Со-ветын Председатели бастаы солбуйааччы, ССРС Госпла-нын председателэ Ю. Д. Маслюков дойду экономи-катын финанскай чэбди-гирдин дьаһалларын учуот-таа туран, норуот хаһаа-йыстыбатын 1990 сылга сайыннары биллэрин Сүрүн туһаайымыларын туһунан иһитиннэригин иһиттэ.

Атырдык ыйын 4 күнэ— сессия үлэтин бүтэһик күнэ.

Эдэр отчуттар ситиһиилэрэ

Амма орто оскуолатын «Эрчим» үлэ-сыныалаах лааэра (начальник Д. М. Сидоров, комиссер Илья Кожуров) 40 отчуттар сессияларга сорууда-тарын—150 тонна оту атыр-дык ыйын 2 күнүгэр толор-дулар.

Е. ПЕТУХОВ.

Кыайыылаахтар

Оттооһунга социалис-тескай куоталаһыта от ыйын 30 күнүгэсти түмүгүнэн «Мугудай» совхозка Толоон отделениета, сылаабы со-рудабын 36,6 бырыһыан во-лыта уонна совхоз админис-трациятык парткомун, проф-комун көһөрүлэ сылдыар Кыһыл аһааһыны ылла. Ити кэмэ отделениета 500-тэн таһа тонна дороххо аһылык согутоупкалаанна.

Петр Константинович По-пов салайар механизирован-най аһаардаах звенета 182,5 тонна оту кэһиэн, графигын 101 бырыһыан толорон, бо-чуотунай грамотаан наза-раадаланна, убаһаан бири-тескай мийэлэнэ. Оттон Роман Хрисанфович Барашков сала-йааччылаах көлө-иһи звенета 146,6 тонна оту собо-туопкалаан, графигын 11 бы-рыһыаннан аһаарда иһэниэ эмиз грамотаан бэлэтэниэ. Сүбүн сүөһүнү аһаардаан көрөр Егор Егорович Бараш-ков иһинэн оттуур звенета 37 тонна оту чөмчөтөн, графигын эмиз аһаарда.

Толоон отделениетын от-чуттара бу тэтиннэрин ыйы-тыбат туһугар күнү-дүйү былдыһан үлэллилэр.

С. НИКИТИН,
корр. пост чилинэ.

ЫАННЫК ФЕРМАЛАРЫГАР

(Атырдык ыйын 3 күнүгэсти туругуна)

Бастаы колонкада—күннээҕи валовой аһа, иккис— государственной туттарылар үт күннээҕи былаана, үлүс-кэ—ол туолуута (центнеринэ), төрдүскэ—бир ыанар ыһахан төһө үт ыһааһыта (килограммынан), бэйискэ—үт табаарынаа (бырыһыаннан).

	49,3	46	46,7	9,1	97,3
Карл Маркс	49,3	46	46,7	9,1	97,3
Субуруускай	63,6	63,3	60,3	10,9	94,8
Хатылы	29,3	30	27,5	10,4	93,8
Болтоно	33,4	33,3	32,8	11	98,2
Эрилик Эристик	119,7	129	109	8,9	94,2
Холтобо	29,3	34	25,7	8,4	90,1
Хадаар	29,4	30,3	27,4	8,8	98,2
Хайахсыт	25	31	22,9	8,4	94
Чаныр	35,9	33,7	33	9,9	94,4
«Чурапчы»	84	90,5	80,1	9	92,8
Сылаан	28	33,7	27,4	8	92,8
Килэки	28	24	25	12,7	89,2
Арыылаах	21	21	20,5	7,5	95,2
Түөйэ	7	11,8	7,2	8,3	100
«Мундубайы»	75,3	70,7	71,3	9,7	93,6
Болугур	41,3	37,9	39,1	10,4	92
Соловьев	28	25,6	27,3	9,3	96,4
Хатылаах	6	7,1	4,9	7,8	91,6
«Мугудай»	91,3	87,1	84,1	8,9	97,1
Мералаайы	26	23,7	24,6	8,6	97,3
Чыппалар	23	23,7	20,8	7,1	95,6
Толоон	18,9	19	17,1	10,5	95,2
Төлөй	23,4	20,7	21,6	10,6	100
Оройун үрдүнэ	483,2	485,5	451,5	9,5	95,4
1988 с.	438	—	395	8,3	95

От ыйын 27 күнүгэсти кыта тэҥнээн көрдөхтө, үтүт туттары 18,4 центнеринэ таһнары түстэ. Үт сыта 0,046 бырыһыаннан эбиллэнэ, табаарынаа 2,6 бырыһыаннан үрдэстэ. Бир ыанар ыһахан үтүт ыһаһын 0,5 килограммынан түстэ. Оройун үрдүнэ үтүт валовой ыһаһын 16,2 центнеринан таһаата. Ордук улахан таһна-ры түһүү «Чурапчы» совхозка—4,7 центнер уонна Эри-лик Эристик аатынан совхозка—5,4 центнер таһаары-лына.

Үтүт валовой ыһаһын таһнары түһүүтүн совхозтар спе-циалистара маччирэи таһааннаабытынан быһаараллар. Маннаах сайылыктарга көөннөрбөнү окорботторо, түргэник ситэр синлэһи, төрдүгэр астаахтары ханна да кыһаппаттара сүрүн биричяинэн буолар. Холбоһу, төр-дүгэр астаахтары биллэн быһытынан оройун үрдүнэ 112 гектары ыһаахтаах эбит, буолаахпытна, 59 гектары эрэ ыстыбыт. Ол иһигэр Карл Маркс аатынан совхоз 20, Эрилик Эристик аатынан совхоз 30 гектары ыһаахтаах-тары торку кыһаамаһылар. Маччирэи таһаан-наабыт кэмгэр төрдүгэр астаахтар үтүт үрдэтигэ бы-һаарар төһүүнэн буолаллар. Түргэник ситэр синлэһи сорох фермаларга сана уга сылдыаллар. Дьэһинэн, сө-рүүн буолтун кэксэ угар туһага кыра.

Кырдыаас ыһахтары эдэр тигэллэринэн солбуйуу үтүт үрдэһинигэр оруола улахан. Зоотехнической көрдө-бүл быһытынан, солбуллуу 20—25 бырыһыан ыһаа-хталаах алта ый түмүгүнэ 14,6 бырыһыан эрэ туолла.

Ыһах төрөөһүнэ былырынныгы таһымтан 161 төбөнөн элбэх, ол эрэри ыанар ыһах аһаана 121 төбөнөн эһи-йэх. 487 ыанар ыһах өссө олунуу ыһаа уолларылыта, Онуоха 360 төбө туох биричяинэн уолбута чуолнай биллибэт. Ордук элбэх уоллары «Чурапчы» совхозка—180, «Мугудай» совхозка—130, Субуруускай аатынан совхозка—70 төбөҕө таһаарылына.

Р. СОФРОНОВА,
ОАПХ диспетчерэ, зоотехник.

САЙЫЛЫКТАР КУОТАЛААЛЛАР

«Мундубайы» совхоз Соловьевтааһын отделени-тын сайылык фермалара «Сардаган», Хорбут уонна Туолума үлэни-көһөһү көбүлүүр туһуттан бу күн-нэргэ бэйэлэрин икки арды-ларыгар куоталаһыны ис-түт-таах эстафетатынны ыһаа-лар.

Маннаах фермалар стар-шайдар Т. Г. Собакина, В. Н. Федоров, И. З. Кон-дратьев ыһааһыктытар коллективтарын үлэлэрин кэрэһилиир докумуон тыли-нан кэспир фотогендала-ры, экиннары тарйык. ыһааһыктытар отчуоттарын туруоран дүүллэстилэр, ону

тэҥэ спорна, ырыада-тойука күрэхтэстилэр.

Ыһааһыктытар государс-тва от ыйыгар 76,3 тонна үтүт туттаран, ааспыт сыл-лааһар лаппа үнүгэйдик үлэлээн иһэллэр. Сайылык фермалар күрэхтэһиилэригэр Т. Г. Собакина старшайдаах коллектив кыһаан-хотон та-

хыста. Ыһааһыктытар бу көрсүһүүлэригэр быйылгы былааны өһө төлөрө кыахтар баалларын ыйды-лар уонна совхоз отделени-тын отчуттарыгар ыгыры-суруту ылынылар. Онно: «Эһиги оттообу» үчүгэй хаа-чыстылаах 1 центнер ок-кут—5 килограмм үтүт кы-рар—диэн этилиннэ.

Н. ХОЮТАНОВ.

БӨБӨРГҮҮР, САЙДАР АНАЛЛААХ

В. МАКАРОВ.

А. ГУЛЯЕВ
начальника

Д. ТУЛАНОВ
халбоһук начальнига

ХОРТУОППУЙ—БУ ИККИС КИЛИЭП

A. MAKAROV.

Семен ПОПОВ.

Максим Сибиряков

Саха хапсабайдыттар

[Салгыыта. Иинин хаһыат 91, 92 №№-гэр көр.]

БОБО ПЕТУХОВ УОННА КҮҮСТЭХ БААСКА

Роман Петухов биллиилээх тустуун, идэтинэн үчүүтат. Онон хара үлэни үлэһэбэтэх буолан, эрчиллэнтэ суох, көннөрү үөскүүр, эт мөңгүрүөн киһи. Оччолорго ыйааһына 92—93 кг, үгүөсө 180 см этэ. Киһи күүһүн туһунан элбэх кэлэсэн баар, 8 метр уһуннаах бэрэбинэни агар өртүттэн өрө аһаар үһү диклэр.

Улахан албас суох, киһини сийиттэн ыбыы тардан баран, атабынан олуйан охторор эбит этэ. Илья Кондратьев даппа хото тутара, онон күүһүнэн сөччото суох быһымылааба. Романьын табаарысты этитбит. Олорорум кыра эрдэхтэринэ, Борогонно олордон абыраабыта, онон билигин дабыны, махана саныбын. Бэйэтэ кэлэсэн-кэлээн баһыратан, үөрэн-натан киһи барда.

Василий Семенов—Күүстээх Бааска. Ученый, институтка учууча таһыгар учууталлаабыта. Дьининэн бухатыр көрүгүсэ, үрүгү 182—183 см бадахтааба, ыйааһына 97—98 кг буолара. Оттон күүһүнэн көрүгүсэр тийбэтэ. Ол эрэри бэйэтэ бухатыр курдук кэлэһэрэ, онон агардасын аатыра. Киһи эмэ улахан албаһа суоҕа, нэр систэһэн баран маһытаһара. «Максим, эйгини кытта боруобалаһахпын бэсэрабын да, саллабын ээ»,—дизбиттээх. Оттон сыллытаахтааха, улахан тустуук буолбата эбит буолуо. Ол онугар хапсабай дьиннээх пропагандаһа этэ. Роман дабыны, Василий дабыны оччолорго саха дьонугар нахчы толук көрүгүсэ тустууктарынан биллэллэрэ. Хапсабай сайдыыгар бэрт элбээн оҕорбуттара. Билигин иһиксн суохтар, ол эрэри хапсабай баарын туһары үмүлүлүүхтара суоҕа.

ХАПСАБАЙДЫТ ИЛҔА КОНДРАТЬЕВ

1954 сыллаахха Илья Кондратьев, Роман Петухов, Владимир Ефремов, Сергей Лы-Фу, Михаил Малардин, Виктор Смирнов тустуубуттара. Кырдык, бары тустуу буочардаах, оччолорго көгүл тустуу киһи булунуа илик буолан, дьин-

нээх хапсабай албастарын тутталлара. Ити дьону үчүлэрин кытта биһиги сылдыбытым, тустуубут, до-вордоспутум. Элбэх сыл хапсабайы көрдүм. Эскөтүн сэрин кэнниттэн үөскээбит саха чулуу хапсабайдыта киһи дьин ыйыталааба буолар, олох сарбахтааба, баһа туран Илья Кондратьев ааттыам этэ. Киһи ордук табыллан 1954 сыллаахха республика чемпионатыгар тустубута. Онон Владимир Ефремов, Роман Петухов олох тулуталаабаба. Ильянын өр сыл баһа курдук тустуубут. Баһынайдыгы хаһаах дьиннээх саха уола этэ, судургу көнө майтылааба.

Кавказка эрчиллэнгэ сылдыбыт, эдэрдэбит. Экскурсияга тааба тахса сылдыбыт. Илья Кавказ кыргыттарын көрө-көрө хайгыар. Манна эр дьон кыһаалларын кыһын кыргыт оҕостон кэтэ сылдаааччылар. Ону көрөн киһи ыйытта:

—Максим, ити кыһаалларын тоҕо кэтэ сылдааппар буолуой?

—Оттон эйгини кыргыттарбыт атыларга чугаһабатын диклэр инн.

—Кырдык дабыны. Оо, куттал дьон эбит.

Ильяны итэбэттэим ити. Итиник сүрдээх өс киһи-бэс майгынааба. Оттон ыла көнө мугутаан, Кавказ кыргыттарыгар чугаһаан бэрт.

Хапсабайдаһарга ананан төрөөбүт киһи этэ. Үрдүгэ 177 см, ыйааһына 82—83 кг, атаба синнигэс, ол гынан баран билчигердааба, уһун иһиллэрдээбэ, хайдах да бэйэлээх киһи көмүскэмэт гыне атахтыра. Республика хапсабайга элбэх сыл чемпионнаабыта. Тусте киһи дьиннээх иһиктэ уһун, күүстээх буолан хатыйарга уонна олуйарга табыгаһа суоҕа итиннэ киһи да чугаһаппата. Оттон бэйэтэ атахтары гынааһына кыратык чутурус гынара да, атаххын харбаан ылбыта баар буолара. Киһи ити албаһыттан республика көмүскэнэр киһи үөскээбитин өйдөөбөппүн.

Илья көрбүт хапсабайдыттарбыттан бастааны мистээбэ турара. Киһи кө-

гүл тустууттар мөлтөһөр этэ, мистээх иһиктэ кыһа-тарбыта, оттон хапсабайга биһиги киһи кыһааһыттан, Ильяны ыар ыарыы буулаан эдэр сөһөһүгэр өлбүтэ. Кэргэнэ биллэрбитэ да, үлэбэ үтүрүттэрэн, кыһаан барбатаһым. Итиник түгүннэр үтүстэр, ону билигин сааһыран баран көм-синэ саныбын.

ДЫННЭХ ХАПСАБАЙ КӨРДӨРБҮТЭ

Владимир Ефремов кыһаа чугастык бодорустаах киһи буолан баран, тустарын хаста да көрбүтүм. Намыһах үгүөхтөөбө, кулпут курдук көрүгүсэбэ. Сааһынан минигиттэн 1—2 сыл аҕа-та эбитэ буолуо. Ол эрэри тоҕо эр көгүл тустуунан дьарыктааһабыт. Киһи дьиннээх хапсабайдыт этэ.

«Урожай» общество чемпионатыгар 1954 сыллаахха ордук табыллан тустубута. Киһи онно Роман Петухов-тын киһиһитэ. Биһиги дьон-тоҕо Володяга холуйдааха атыр оҕуһу туруору тутан көбүһүт курдук, ыйааһына 30-ча кг сабырыар быһылааба. Роман хайдах эр күс өбөтүн курдук муньары харбаан ылан быра-бар дин санын олоробут. Володя хуота көтө сылдьар, таба тутарбат. Ол сылдан иһиктин киһитин кэтэбэр уурда да, ханас атаһынан Роман уҕа атаһын олуйан баран аньарын кытта иһи-гыт саһааба сир кыһаа-гыттар дьини тэрэ таралыда.

Володя киһини сүһүттэн ылан баран атаһын утар-саччытын атаһын иһик эр-дыгар уган олуйан бырабар үгэстээбэ. Элбэх сыл тустуу-ну көрдүм, бэйэм да ту-һункум. Ол гынан баран ити ньымаһы иһиктэн ор-дук сымсаах, иһиктэн оҕорор киһини көрбөтөбүм. Ити сыл бу албаһан киһи дабыны сатаан көмүскэмэ-тээбэ, онон чемпионнаабы-та. Онон тийэс чинчил-дир тутан-хаһан көрбүтүм. Билчигнара адыс тийири тулпут курдук, онон ба-лечче күүстээх бадахтааба. Киһини бэйэм билбит хапса-байдыттарбыттан иһиксн ки-һинэн аабабын. Игээһэ дьин үгүөһүнэн намыһах, иһиктэ кылгас этэ.

[Бүтүүтэ бачээтэннэ].

Ленинградскай убааһа. Арменкэ бааһыт сир-халсаһыныгар эмсээлээ-биттэргэ советскай доҕу-бары муннугун олохтоото-ро доҕордуу иһиктэрин көмөһө үүһүттара. Ке-реальскай билингэ баар «Зеркальная» пионерскай лааһыр эмэ Армениятан

Редакторы салб. С. А. ПОПОВ.
НАШ АДРЕС: 678700, с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 26 кат. ТЕЛЕФОНЫ: редактор—21-332, отделе—21-265, общий—21-503.

№ ЗАКАЗА 93.

«САГА ОЛОХ» («НОВАЯ ЖИЗНЬ») — орган Чурапчинского района КПСС и районного Совета народных депутатов. Газета издается на якутском языке, выходит по вторникам, четвергам и субботам. Индекс газеты 54967. Объем—1 усл. печ. лист. Тираж—4157 экз.

Чурапчинская районная типография Госкомиздата ЯАССР, с. Чурапча, улица Карла Маркса, 26 кат.

РЕДАКЦИЯ ПОЧТАТЫТТАН

ЭРЭЙБИТ ЧЭПЧЭЭБЭТ

Нэһилиэнэһин сибээс өгөһөрүккэн хааччыһы ту-руга куһаҕанын туһунан ха-һыаттарга үгүстүк сурул-лар да, эрэйбит чэлчээн кэлбэтэ, ону аһан өтөрү-кэн көнөр да кыаба суох быһыылаах. Одьулуун нэһи-лэнгэр 41 телефон, 100-хэ ыалга радио трюкалара баар. Хас муньах, түмсүү ахсын телефон, радио үлэ-лээбэттарин айдаана буол-лар. Ханныктык эмэ сөгара түрбүт радиобит ССРС на-роднай депутаттарын Съез-дэ ыһыллар турдаһына, ыа-мыйын 24 күнүгэр, хам ба-ран хаалбыта. Мунгу уһу-пугар тийэс Съезд ба-рыта сабыһаах эбит буоллаба дин санаабыллит. Биһиги дьолбутугар, хата, талаанзоронан аһаастык кэлэн үөрдүбүтэ. ССРС на-роднай депутата А. В. Бе-лина быһбардааччыларын кытта көрсүһэр муньаһын көгүө күнүттэн радиобит сагаран иһэн, киһи бара-тын кытта эмэс эллийдэ.

Оттон телефон туһунан дьаһалынан буолбена, киһи этин да кэрэйэр эр-эһэ. Одьулуунга баар те-лефоннар агардара үлэһэ-бэт. Участковей балыһа үлэһиттэрэ суһал наадаһа сөхөхс хонтуоратыттан ки-рэн кэлсэтэллэр. Аҕа дой-дуу көмүскүүр сэрин ве-терана С. Н. Кардашевскай балыһага үһүгүлаан сытан телефонунан дьиниттэн кэргэни ыһыртареэри тыммыта табыллыбата, телефонмут «тыммыта» да этэ. Бокуоньук тыһаа быс-таргар сибээс үлэтиттэн түгү туһаным дин санаан барбыта буолуой?

СПТУ директорын солбу-йааччыларга Г. А. Дьяков-скайа, А. В. Новлаба, М. С. Ноговицынга кварти-ларыгар телефон киһиритэ 20-чэ сыл устата кыһан бы-һаарыллыбата. Ол онугар тэрлэтэлэр сайаалкары-нан, сельсовет исполкомун

буолбена, чаһынай кэлэстиннэн те-ле-фону кылларын түбэлтэ-тэ үгүс. Провод суох аатырар. Кабелы көстүбэт дэлэллэр.

Маннык дьаһанан оло-дохпутуна сибээс үлэтин көннөрөр кыахыт суох. Онон эппистикэстэрин үм-нар үлэһиттэртэн босхоло-нуохха наада. Иһиктэн сельсоветтар исполко-рын түһэрмилэринкэн радио уонна телефон хас төһө-түттан төһө үлэтиринэн көрөн сибээс үлэһиттэри-н хаммастарын төлүүххэ. Олох үлэһэбэттэргэ хам-наһы босхо биһэр табыллы-бат. Онон народнай хонту-руол оройуоннааһы коми-тета бу тэрлэтэ үлэтин аһаһ-миннэн көрөрүгэр этэбин.

Е. ЛИТВИНЦЕВ,

Аҕа дойдуу көмүскүүр сэрин ветерана.

АБЫС ҮЙ УОТА СУОХ

Хас да сыллааһыта Ньэмнээһингэ бэйэтэ туспа-кулууптаах, олоһор уолскай дьинлээрдээх биһир прох-водственной уаастак та-риллан испитэ. Оттон, сиз-рэ суох бөдөһүгү ухха-ныгар түбэлтэн, 5—6 ыл кыһыттар, сайыллар кыһаа көрөр кыраһык бааба ку-булуйда. Атыһытынан үр-дүк күүрүлүүх электрине-скай линия аһар буолан, сир эргичи уоттатан-күөс-тэнэн олоһуллут. Оттон былырын күүһүгүтэн трансформатор алдыммыт аатыран уоллут баран хаалбыта.

Ордук кэлэн сылларга сөхөхтэр прохводстволар-ыгар көлөнү улам туһам-мат буолан иһэбит. Көлү-нүүгэ анан аттары оҕустар-ы аһаһаһын үмүһүгэ хаалла, ким даһы дьарык-таныан баарбаат. Холбур, Карл Маркс аатынан сөхөх-үрэх Күөрүгэс ферматы-гар биһир мунна сийлибит оҕустуахпыт, от үлэтигэр массынаба барар аттары атын биригээдэлэртэн аат-таһан-көрдөһөн уларсабыт. Биригээдэс миннэр минтэ буолар аты олох дьигэ, ону

Онон им-Балайга харба-һыллит, онон-манна ту-руорсан көрбүлүт. Бастаан оҕустуобата эргэрбит дьин буолбута. Ону саһардыбыл-лит. Оттон ыла кыһыт ты-һынан эрэннэрин кэмнэрэ саһаламмытара да, күн бү-гүгүгэр дьини куола иһик. Онон былыргыһы киһини чүмэһинэн сырдатанан, са-һын олох оттуһан аһаан олоһобут. Билигин кэмтэ-с сыла чугаһаар биригээсэ электрине-скай уота суох олоһобут дьигээх, бука, ким даһы кырдыһаһыа суоҕа. Ыксаан райсовет ис-полкомун председателин

солбуйааччы Г. И. Адамов-тан саһалаан элбэх сиргэ туруорса, көрдөһө сатааһы-быт да, туһа тахсыбата. Кыры уаастактары са-һынарыта суолта барил-либит кэмтэргэ маннык тү-бэлтэ баара ханнык даһы-ны сиргэ баппат, киһи кы-һыстынан эр сөл дьылаһа дик саныбыт.

Хаһан тыа сирин оло-тоохторун кыһалсаһарын кыһаһа оҕостон кыһам-нылаахтык сыһыаннаһал-ларын кэтэһэбит.

М. ЛАЗАРЕВ,

пенсонер, Кытаанах из-былгытти бочуоттаах граж-данин.

ТАБЫГАСТААБЫН УМНАБЫТ

даһыны албаһатан көрүүххэ сөл.

Билигин, аранданан үлэ-лэһининэн сибээстээн, кө-лө наадаһа өссө улаатар. Быһыл алаастар, үрэхтэр өлүс үүнүлэр. Ол эрэри тракторынан ходоһалар чэ-рэлэр эр оҕустарыллар. Киһилэр кыһылар, көлө-нөн оттуохха айылаах сир-дэр, ону таһынан талах-ыар-ба быһастара таах хаалар буоллурар.

Билигин оҕолорбутун сүө-һүттэн тэйтэ үөртэбит. «Аҕа, оҕуска чугаһаама, кэһиэ, тэһиэ дьин таһаа-быт. Дьиннээн, улааган иһэр оҕолору ынаһы аһа, көлөнү кытта бодоруһунна-ра үөртэһэ баара. Быстах үлэһэргэ көлө туһатын уон-на табыгастааһын үмү-муохха наада.

Д. ДЫДАЕВ,

үлэ ветерана.

КЫЛ-МУЛЧУ БЫҺАННЫЛАР

Кэргэни Марфа уонна Изот Егасовтар биһир бала-ча обургу тыаллаах күн хуола иһиктэрин көрө киһирбиттэрэ. Киһилэр күөл ортогугар чугаһаан эрдэх-тэринэ, тыһыларгар, муо-ба тала баран, уу бокуйа суох өрө тыга түспүтэ. Эр киһи, үгүһү толкуйдуу бар-баһа, күүскэ эрдиктэн кы-тыһы быһдыһыттар. Бэрт иһиктэ саас андыга сыл-пыт дугда үөс мончуугун атаһар тийэс тыһылар тий-мирибэтэ. Изот кэргэни мооньуттан хуустаран мон-чуус атаһар ыйааммыта.

Ити кэмтэ арыһы эрдэ киһирэн иһиктэн көрө сыл-дьар Соловьев иһиктэһин биһир ытык кырдэһаһа Н. Ф. Аржаков тыһылаах дьон күөл ортогугар тийэс иһэн иһиктэһэрин муодарбаан

кэриччи одуулаһыта, арай үгүөргү дугда үөс мончуу-гун атаһар туох эрэ хараа-рар үһү. Оҕоньор алдыр-хай тахсаһы тыммытын сэр-эһэн тыһыт онно сала-һар. Олоххо опытаах кыр-дыһа Изонка кэргэни мооньуттан ыһтарбаһа бэйэтэ тыи кэнниттэн ту-туһарыгар этэр. Ити курдук кыһыта таһааран уот оттон

тонмут дьону ириэрэн дьин-лэригэр тиздэр. Онон иһиктэ биһир убаастанар кырдыһаһа үс кыраһаан оҕо ийэлээх аҕа-тын алдырхайтан быһыһа-быһын иһин Егасовтар дьин кэргэн уонна иһиктэһин общественоһын махталын ыла.

А. МАКАРОВ,

хаһыат общ. кorr.

КӨННӨРҮҮ

Хаһыат бу ый 3 күнүгэс нүөмэригэр үһүс балаһа еншлагер корректор буруйунан «Сыл сэттэ ыйынан үүтү госуларствога туттарына оройуон 70 тонна ис-тэннэ» дьин сыһа таһаарыллыбытын «270 тонна» дьин көннөрөн ааһыллыахтаах.

ССКП райкома уонна райсовет исполкома «Ар-тына» кооператив салаһааччыта, ССКП чилиэнэ **БОРИСОВ Семен Петрович** эмискэ ылдыһан өлбүтүнэн киһи кэргэнигэр, оҕо-лоругар, аймахтарыгар кутурбаһарын тиздэллэр.